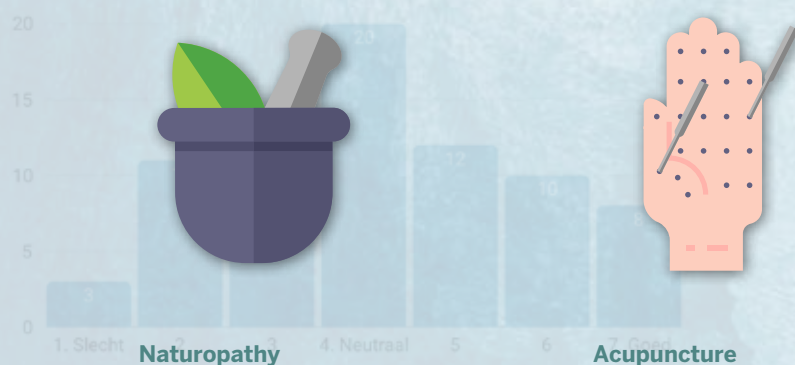

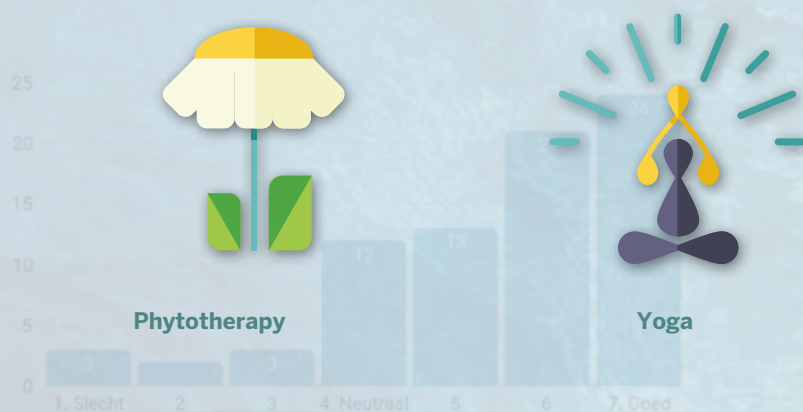
Remy Pattiwaël is YIN-docent en -coach en heeft een eigen praktijk. Vorig jaar bracht ze samen met Emrik Suichies het boek *Over leven met YIN* uit. Meer informatie vind je op www.rempattiwaël.nl.

Hoge tevredenheid en afname van ervaren klachten

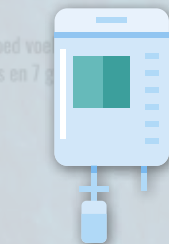
Onderzoek complementaire therapie

METING 1 Hoe goed voelt u zich afgelopen week, aantal deelnemers per antwoordcategorie waarbij 1 slecht is en 7 goed. (n=78)

METING 3 Hoe goed voelt u zich afgelopen week, aantal deelnemers per antwoordcategorie waarbij 1 slecht is en 7 goed.

IV therapy

Wellness

Meting 2
Verdeling van cijfers gegeven voor de therapie die gevolgd is (aantal deelnemers) op een schaal van 1 tot 10

Meting 2
Verdeling van cijfers gegeven voor de therapeut (aantal deelnemers) op een schaal van 1 tot 10

Homeopathy

'hoewel de onderzoeksopzet met VBAG is afgestemd, zijn de dataverzameling en analyse volledig onafhankelijk uitgevoerd'

Het doel van dit onderzoek was meer inzicht krijgen in de ervaringen en tevredenheid van cliënten die CAM-therapieën ontvangen en inzicht in de principes die volgens therapeuten en cliënten van invloed zijn op de uitkomsten. Met het onderzoek zet VBAG zich actief in voor de erkenning van CAM-therapeuten en verdere integratie van complementaire zorg binnen het bredere gezondheidszorglandschap.

Voorzitter van beroepsvereniging VBAG Lennart Ruder vertelt waarom dit onderzoek er moest komen: 'Uit ervaring wisten we al dat onze therapeuten en complementaire behandelingen van grote waarde zijn. Wat we nu wilden, was deze waarde niet alleen vanuit praktijkervaring onderbouwen, maar ook inzichtelijk maken in meetbare cijfers. Lennart vervolgt: 'Voor VBAG was het essentieel dat een onafhankelijke partij, met ervaring in wetenschappelijk en praktijkgericht onderzoek, de waarde van complementaire therapieën in kaart bracht. Naast een theoretische basis wilden we vooral inzicht in de daadwerkelijke resultaten en praktische toepasbaarheid. De afdeling Toegepast Gezondheidsonderzoek van het Universitair Medisch Centrum Groningen (TGO) was hiervoor de ideale partner.'

Dr. Andrea Fokkens is gezondheidswetenschapper en senior onderzoeker bij TGO/UMCG, dat zich richt op praktisch wetenschappelijk onderzoek binnen gezondheid, welzijn en zorg. Samen met haar team heeft zij dit onderzoek van begin tot eind opgezet en uitgevoerd.

Diversiteit als uitdaging

'Bij de start van dit onderzoek zijn we met elkaar in gesprek gegaan over de centrale vraag: wat willen we precies weten?', vertelt Andrea. 'De uitdaging – en tegelijkertijd het mooie – van dit onderzoek is de diversiteit: verschillende cliënten, verschillende therapieën en verschillende therapeuten. Ik denk dat we gezamenlijk tot een goede aanpak zijn gekomen. Hoewel er zoveel variaties zijn in de omstandigheden

Lennart Ruder

hebben we met dit onderzoek inzichtelijk kunnen maken wat CAM-therapie voor de cliënt betekent.'

We kwamen tot de centrale onderzoeksvraag: wat zijn de ervaringen van mensen die complementaire geneeswijzen ontvangen van VBAG-therapeuten? Maar hoe onderzoek je nu ervaringen? Bij TGO doen we veel onderzoek naar patiëntervaringen. Hierbij hanteren we vaak de *mixed-methods*-aanpak, dus zowel vragenlijsten als interviews. Deze combinatie zorgt ervoor dat we de veranderingen over de tijd in beeld kunnen brengen en deze veranderingen diepgaand kunnen begrijpen.' Volgens Andrea is er daarnaast een belangrijk verschil tussen cijfers en open antwoorden. 'Wanneer je mensen vraagt om een cijfer te geven voor hun ervaring bij een complementair therapeut, kiezen ze vaak iets tussen de 6 en 8. Als je daarentegen vraagt: 'Hoe zou je jouw behandeling omschrijven?', krijg je veel specifiekere en gedetailleerdere antwoorden. Die diversiteit aan antwoorden kun je vervolgens met een speciale analysemethode (kwalitatieve of thematische analyse) clusteren tot thema's en overeenkomsten, zodat er uiteindelijk één helder verhaal ontstaat. Ik denk dat deze aanpak veel beter recht doet aan de echte beleving van de persoon en daarmee een completer beeld schetst dan wanneer je enkel naar cijfers kijkt.'

Hoofdpijn:

Wat is de impact van complementaire therapieën en hoe ervaren cliënten deze behandelingen? VBAG gaf opdracht voor een onafhankelijk onderzoek in samenwerking met de afdeling Toegepast Gezondheidsonderzoek van het Universitair Medisch Centrum Groningen (TGO/UMCG) om dit in kaart te brengen. Het onderzoek richtte zich op cliënttevredenheid, de ervaren verandering gedurende de behandeling en de werkzame elementen volgens cliënten en therapeuten. Door een combinatie van vragenlijsten, interviews en een focusgroep werden waardevolle inzichten verzameld. VBAG-voorzitter Lennart Ruder en senior onderzoekster Andrea Fokkens van TGO/UMCG leggen uit waarom dit onderzoek belangrijk is en wat de resultaten impliceren voor CAM-behandelingen.

Andrea Fokkens

Opzet van het onderzoek

Het onderzoek bestond uit 3 onderdelen: vragenlijsten, interviews en een focusgroep. De eerste vragenlijst werd in het voorjaar van 2023 ingevuld. Cliënten konden daarin aangeven of ze wilden deelnemen aan interviews. De focusgroep bestond uit 8 VBAG-therapeuten. Na 8 maanden werd een laatste vragenlijst ingevuld. Andrea licht toe: 'Via 79 therapeuten ontvingen wij de e-mailadressen van 180 cliënten die bereid waren deel te nemen aan het onderzoek. Deze adressen kregen we vóór de start van hun eerste behandeling. Op dat moment wist de therapeut niet of de cliënt uiteindelijk tevreden zou zijn of hoe het behandeltraject zou verlopen. Hierdoor bleef de dataverzameling onbevooroordeeld. Bovendien konden we door een tweede en derde meting, waarbij cliënten nogmaals een vragenlijst invulden ook ervaren veranderingen na 2 en 8 maanden inzichtelijk maken.'

Naast het invullen van de vragenlijsten werd een selecte groep cliënten uitgenodigd voor verdiepende interviews. 'Van de 99 cliënten die aangaven mee te willen doen aan de interviews, hebben we er 11 geselecteerd op basis van een diverse spreiding in onder andere leeftijd, geslacht en therapievorm. Op deze manier konden we een evenwichtige steekproef realiseren,' aldus Andrea. 'Het is misschien nog belangrijk om te benadrukken dat, hoewel we de opzet van het onderzoek met VBAG hebben afgestemd, de dataverzameling en analyse volledig onafhankelijk zijn uitgevoerd.'

De focusgroepsessie bood de therapeuten de mogelijkheid om hun inzichten te delen via een digitaal bord, een online omgeving waarop alle deelnemers toegang hebben en digitale post-its kunnen plakken. 'Hiermee wilden we ervoor zorgen

'als je vraagt om een cijfer te geven voor de ervaring bij een complementair therapeut, kiezen cliënten vaak iets tussen de 6 en 8'

dat iedereen een gelijke stem kreeg en dat niet één persoon de boventoon voerde, waardoor andere perspectieven onderbelicht zouden blijven,' vertelt Andrea.

De uitkomsten van het onderzoek

Wat als eerste opvalt in de uitkomsten is de hoge klanttevredenheid. Lennart is daar heel blij mee: 'Zulke waarden helpen cliënten bij het kiezen voor een therapie en therapeut, die zich onderscheiden met aantoonbare resultaten.' Andrea vult aan: 'Het mooie was dat de inzichten uit de focusgroep in lijn waren met de resultaten uit de vragenlijsten en cliënt-interviews. Factoren die volgens de CAM-therapeuten werken zijn: een holistische benadering, eigen regie van de cliënt, verschuiving van ziekte naar gezondheidsmodel, individuele aanpak en maatwerk, samenwerking met reguliere geneeskunde, zelfhelend vermogen van het lichaam en specifiek genoemde methoden in de therapie.' Voor de cliënten waren de belangrijkste factoren voor tevredenheid de specifieke therapievormen, de holistische benadering, aandacht voor de persoon en de individuele, op maat gemaakte aanpak naar voren. Cliënten kregen duidelijke begrijpelijke informatie over het verwachte verloop van hun klacht en de resultaten sloten aan bij hun verwachtingen.

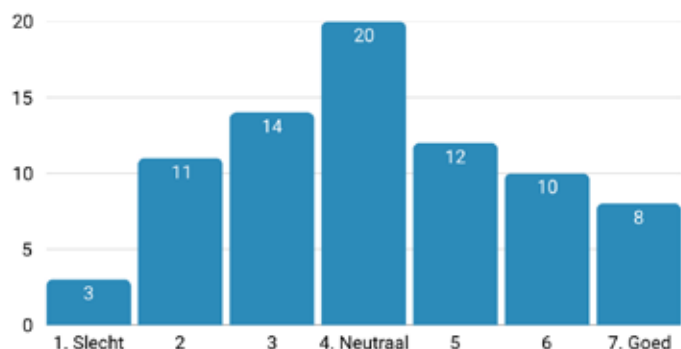
Volgens Andrea heeft het onderzoek duidelijk gemaakt dat cliënten over het algemeen zeer tevreden zijn over zowel de therapievorm als de therapeuten, respectievelijk gewaardeerd met een 8,5 en een 9. 'Het merendeel van de deelnemers voelde zich beter (zie kader) en ervoer een afname van klachten. Ook gaven veel cliënten aan meer rust te ervaren, beter te slapen en meer ontspanning te ervaren. Bij meer dan 86 procent voldeed de behandeling na 8 maanden grotendeels of volledig aan de verwachtingen.'

Ervaren veranderingen:

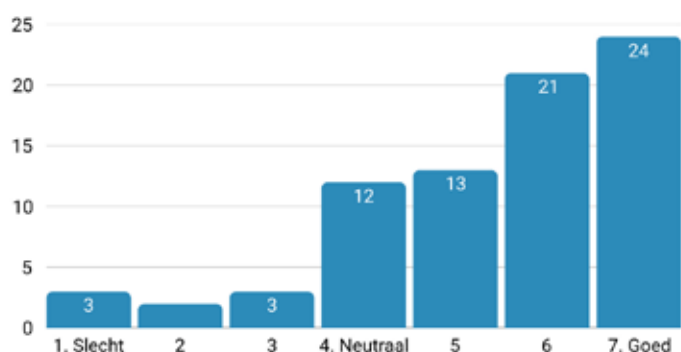
- Minder hoofdpijn, buikpijn en rugklachten
- Minder vermoeidheid
- Lagere bloeddruk
- Meer ontspanning
- Meer grip op gezondheid

Hoewel de ervaringen grotendeels positief waren, kwamen er ook twee aandachtspunten naar voren: de kosten en de inspanning die sommige therapieën vergen. Andrea: 'Voor sommige cliënten betekende dit bijvoorbeeld het volgen van een strikt dieet, wat als intensief werd ervaren. Daarnaast vonden mensen het jammer dat de therapie niet door de zorgverzekeraar werd vergoed. Toch gaf de meerderheid aan dat ze de kosten de moeite waard vonden, gezien de positieve veranderingen en ervaringen.'

Lennart is verheugd over de resultaten. 'Het is fantastisch om zulke sterke cijfers terug te zien in de onderzoeksresultaten: een 9 voor onze therapeuten en een 8,5 voor de therapie! Meten is weten. Dat laatste klinkt misschien als vloeken in de kerk binnen het holistische veld. Meten brengt immers het risico met zich mee dat de werkelijkheid wordt >

METING 1 Hoe goed voelt u zich afgelopen week, aantal deelnemers per antwoordcategorie waarbij 1 slecht is en 7 goed. (n=78)

METING 3 Hoe goed voelt u zich afgelopen week, aantal deelnemers per antwoordcategorie waarbij 1 slecht is en 7 goed. (n=78)

versimpeld om deze meetbaar te maken. Maar dit onderzoek bewijst juist dat meten het holistisch element niet beperkt, maar juist bekrachtigd en beter zichtbaar maakt.'

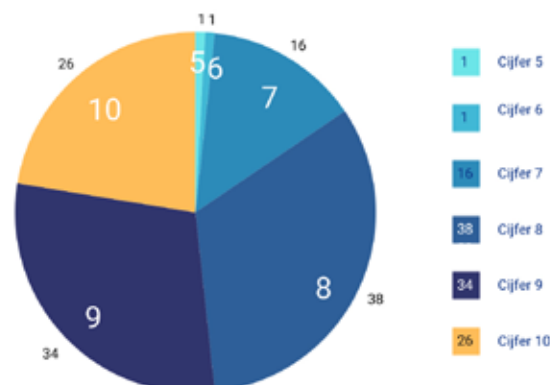
Toekomstvisie

Een nog niet genoemde belangrijke uitkomst is dat veel cliënten graag zien dat er een dialoog tot stand komt tussen de reguliere en complementaire gezondheidszorg. Lennart ziet dit onderzoek dan ook als een stap richting het slaan van de brug tussen complementaire en reguliere zorg. 'Door meetbare waarden binnen ons vakgebied te hanteren en transparant te communiceren, dragen we bij aan een geïntegreerd zorglandschap, waarin reguliere en complementaire behandelaars samenwerken aan het welzijn van de mens,' aldus Lennart. 'Zo wordt onze huidige manier van behandelen nog integratiever en bewegen we van complementaire geneeswijze naar een volledige integratieve gezondheidszorg. Onderzoek kan hierin een sleutelrol spelen, niet alleen om effectiviteit van complementaire zorg aan te tonen, maar ook om tevredenheid en ervaringen te meten en als een verbindende schakel tussen beide werelden. 'Inzicht krijg je pas

'als we meer inzicht krijgen in hoe behandelingen werken kunnen we ook de kwaliteit van zorg verbeteren'

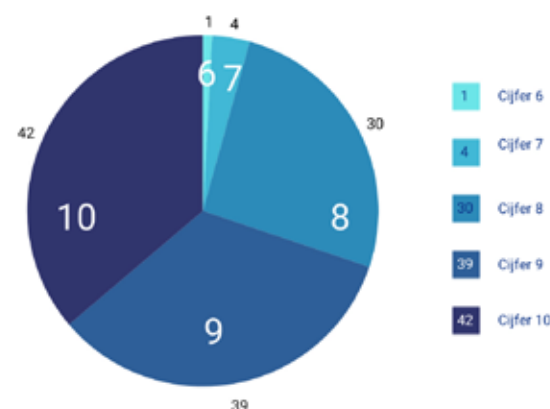
Meting 2

Verdeling van cijfers gegeven voor de therapie die gevolgd is (aantal deelnemers) op een schaal van 1 tot 10

Meting 2

Verdeling van cijfers gegeven voor de therapeut (aantal deelnemers) op een schaal van 1 tot 10

echt wanneer je weet waarom je iets meet', stelt Andrea. 'En we moeten dieper ingaan op de complexiteit van gebeurtenissen en de werking van diverse aspecten en scenario's, iets wat vaak buiten beschouwing blijft in gestandaardiseerde RCT's (gerandomiseerde gecontroleerde proeven). Een behandeling hangt namelijk niet alleen af van een bepaald werkingsmechanisme maar bestaat uit meerdere aspecten die van invloed kunnen zijn, en dat samen met de invloeden en kenmerken van de persoon en de omgeving zelf. Als we meer inzicht krijgen in hoe behandelingen werken kunnen we ook de kwaliteit van zorg verbeteren.'

Naast effectiviteitsmetingen spelen patiëntgerapporteerde uitkomsten en ervaringen (PROM's en PREM's) een steeds grotere rol bij het bepalen van tevredenheid en kwaliteit. Andrea: 'Soms is een simpel gesprek al waardevol. Wanneer is een behandeling geslaagd? Dat is een vraag die niet alleen in cijfers te vangen is, maar ook in de beleving van de cliënt. En ik denk dat deze manier van onderzoeken heel goed past bij de complementaire sector.'

Met deze resultaten en inzichten zet V BAG een stap in de richting van verdere professionalisering en samenwerking binnen de gezondheidszorg, met als ultiem doel een meer geïntegreerd zorglandschap waarin het welzijn van de cliënt centraal staat. ■

Meer informatie: www.vbag.nl